

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

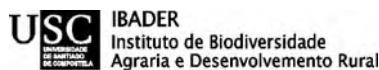
Fichas descriptivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóbrega Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóbrega Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición]a dfYgU: 1888-5810

ISSN edición dil ital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

.

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Correspondencias

Paleartic	34.5.
Ramsar	- - -
IHG	- - -

Denominación oficial

Inglés	Pseudo-steppe with grasses and annuals of the <i>Thero-Brachypodietea</i> .
Castelán	Zonas subestepicas de gramíneas y anuales del <i>Thero-Brachypodietea</i>

Denominación vulgar

Galego	Non se coñece unha denominación específica en galego para este tipo de hábitat. En xeral englobase nos termos acuñados para designar outros tipos de hábitats, como afloramentos rochosos, aos que adoitan estar asociados.
Castelán	Non se coñece unha denominación específica en castelán para este tipo de hábitat. En xeral englobase nos termos acuñados para designar outros tipos de hábitats, como "afloramientos rocosos", aos que adoitan estar asociados.

Descripción científica

Descripción do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Pasteiros xerófilos abertos ricos en terófitos de territorios meso e termomediterráneos; comunidades terofíticas sobre solos oligotróficos pero ricos en nutrientes, ás veces sobre substratos calcarios. Comunidades perennes: *Thero-Brachypodietea*: *Thero-Brachypodietalia*, *Thero-Brachypodion*; *Poetea bulbosae*: *Astragalo-Poion bulbosae* (basófilas), *Trifolio-Periballion* (silicícolas). Comunidades anuais: *Tuberarietea guttatae*, *Trachynietalia distachyae*, *Trachynion distachyae* (calcífilas), *Sedo-Ctenopson* (gipsófilo), *Omphalodion commutatae* (dolomíticas e silico-basófilas). En Francia pódense distinguir: (a) unha vexetación herbácea anual sobre solos secos e baixo contido en nitróxeno de neutro-básicos a calcários (*Stipo capensis-Brachypodietea distachyae*); (b) pasteiros más ou menos pechados sobre solos profundos, más ou menos secos e con nitróxeno en proporción variable (*Brachypodietalia phoenicoidis*). En Italia este hábitat atópase maioritariamente no sur e nas illas (*Thero-Brachypodietea*, *Poetea bulbosae*, *Lygeo-Stipetea*).

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Pasteiros pioneiros terofíticos desenvolvidos sobre solos areosos con escaso contido de materia orgánica, tanto silíceos como calcários, distribuídos preferentemente polos niveis termo-mesomediterráneos e mesotemperados baixo ombroclimas subhúmidos e húmidos.

Fisionomía e estrutura.

Formacións abertas dominadas por especies anuais de composición florística moi variada en función de parámetros edáficos e bioclimáticos. Polo xeral este tipo de hábitat ocupa superficies de modestas dimensións (0,1-1 m²) intercaladas entre outros tipos de hábitats.

Variabilidade.

As variantes silicícolas contan con especies como *Filago minima*, *Aira praecox*, *Galium parisense*, *Logfia minima*, *Sedum arenarium*, etc. Nas calcarias adoitan dominar *Saxifraga tridactylites*, *Hornungia petraea*, *Campanula erinus*, *Brachypodium distachyon*, etc.

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

Brachypodium distachyon, *Brachypodium retusum*.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Aira caryophyllea, *Aira praecox*, *Aira cupaniana*, *Alyssum alyssoides*, *Arabis auriculata*, *Arenaria leptoclados*, *Arenaria serpyllifolia*, *Asterolinon linum-stellatum*, *Bombycilaena erecta*, *Brachypodium distachyon*, *Bupleurum baldense*, *Campanula erinus*, *Cerastium brachypetalum*, *Cerastium pumilum*, *Chaenorhinum rubrifolium*, *Crassula tillaea*, *Crucianella angustifolia*, *Erophila verna*, *Eryngium tenue*, *Euphorbia exigua*, *Evax pygmaea* subsp. *ramosissima*, *Galium murale*, *Gallium parisiense*, *Hedypnois cretica*, *Helianthemum ledifolium*, *Helianthemum salicifolium*, *Hornungia petraea*, *Hypochoeris glabra*, *Lens nigricans*, *Linaria arenaria*, *Linum strictum*, *Linum trigynum*, *Logfia gallica*, *Logfia minima*, *Malcolmia ramosissima*, *Medicago minima*, *Minuartia hybrida*, *Moenchia erecta*, *Mycropyrum tenellum*, *Myosotis discolor*, *Omphalodes gallaecica*, *Ononis reclinata*, *Ornithopus compressus*, *Ornithopus perpusillus*, *Ornithopus pinnatus*, *Periballia involucrata*, *Petrorhagia nanteuillii*, *Pseudorlaya pumila*, *Psilurus incurvus*, *Rumex bucephalophorus* s.l., *Saxifraga tridactylites*, *Scandix australis*, *Scandix pecten-veneris*, *Silene scabriiflora*, *Silene littorea*, *Spergula morisoni*, *Teesdalia nudicaulis*, *Trifolium scabrum*, *Trigonella monspeliaca*, *Xolana guttata*, *Valerianella coronata*, *Valerianella pumila*, *Velezia rigida*, *Viola kitaibeliana* subsp. *henriquesi*.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Plantas:

Spiranthes aestivalis.

Correspondencia fitosociolóxica

CLASE HELIANTHEMETEA GUTTATI

Orde Helianthemetalia guttati

Alianza Thero-Airion

As. *Asterolinio lino-stellati-Rumicetum bucephalophori*
As. *Galio parisiensis-Logfletum minimae*

Alianza Sedium pedicellato-andegavensis

As. *Airo praecocis-Sedetum arenarii*

Orde Trachynietalia distachyae

Alianza Trachynion distachyae

As. *Minuartio hybridae-Saxifragetum tridactylitae*
As. *Saxifrago tridactylitae-Hornungietum petraeae*

Hábitats asociados ou en contacto

Este tipo de hábitat adoita formar mosaico con hábitats rochosos e desprendimentos (8130, 8210, 8220) así como con "6210* Prados secos seminaturais e facies de matogueira sobre substratos calcários (*Festuco-Brometalia*) (* paraxes notables con orquídeas)" e queirogaos secos (4030).

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Hábitat presente soamente nos países circunmediterráneos.

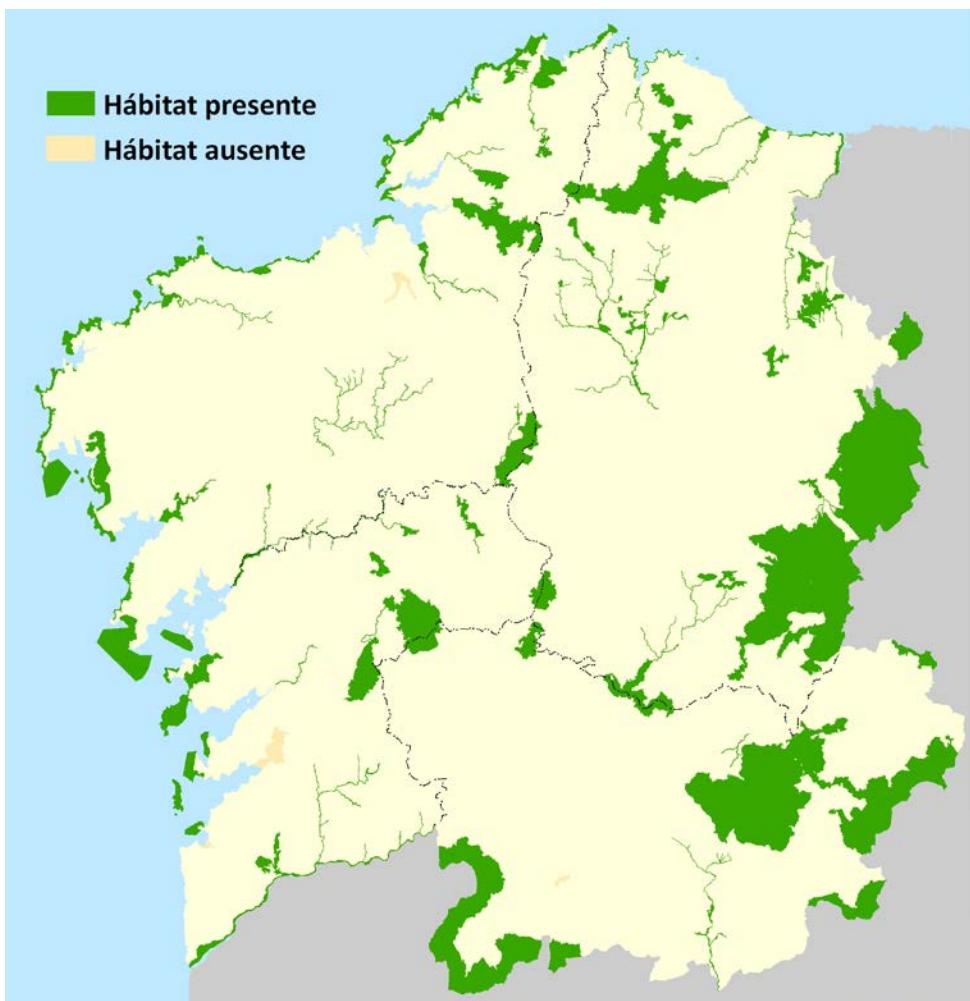
Distribución en Galicia

Ampliamente distribuído polas áreas mesomediterráneas e termo e mesotemperadas de Galicia.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Presente nun elevado número de espazos galegos.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

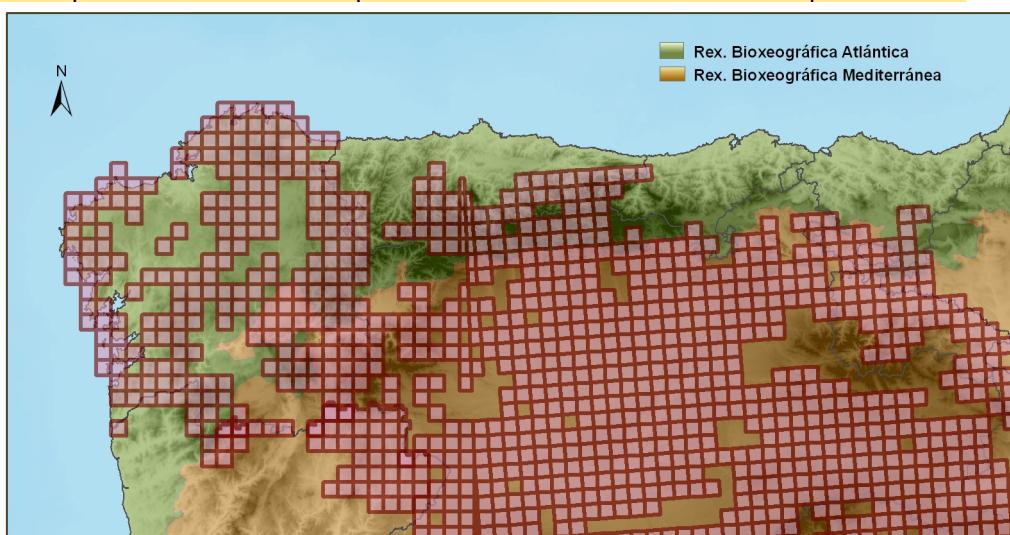

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

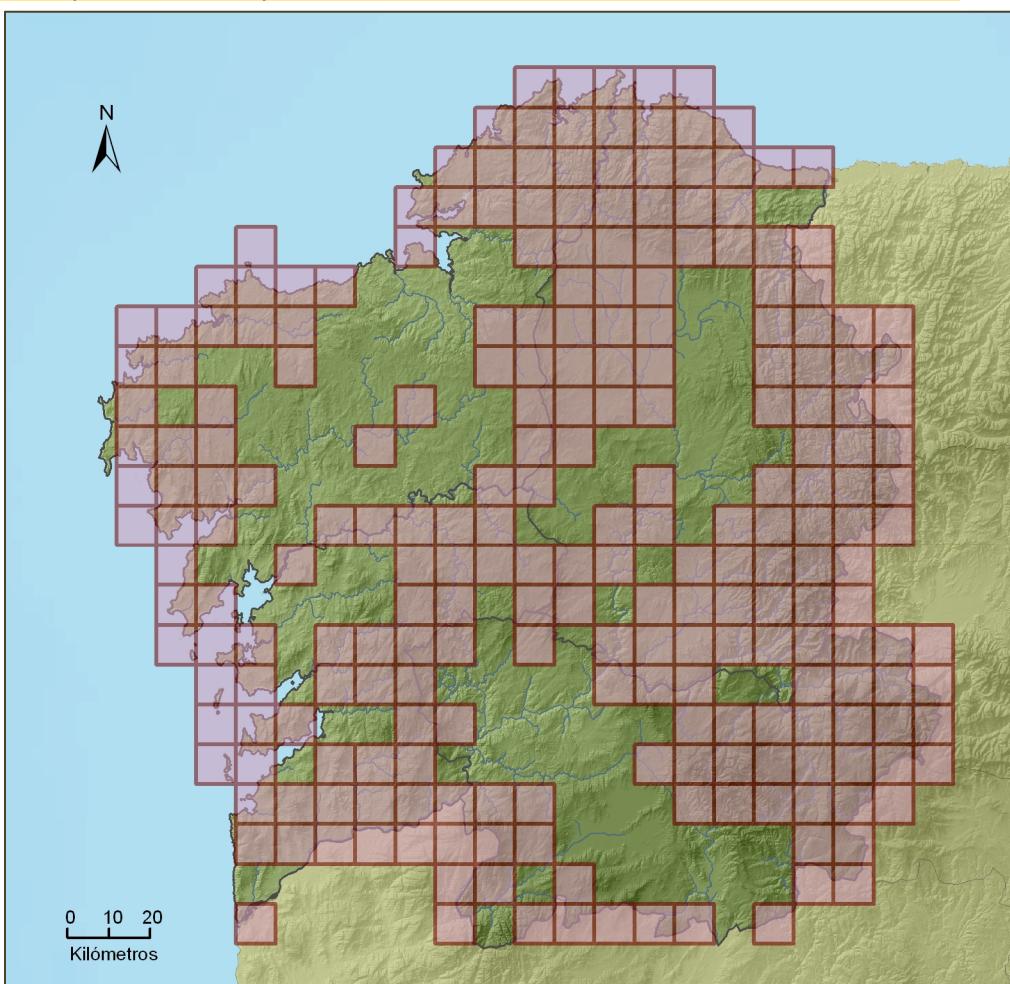
6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadrículas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadrículas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C ●	ES1120015	Serra do Xistral	Lu ●
ES1110002	Costa Ártabra	C ●	ES1120016	Río Cabe	Lu ●
ES1110003	Fragas do Eume	C ●	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu ●
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C ●	ES1130001	Baixa Limia	Ou ●
ES1110005	Costa da Morte	C ●	ES1130002	Macizo Central	Ou ●
ES1110006	Complexo Corrubedo	C ●	ES1130003	Bideueiral de Montederramo	Ou ●
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C ●	ES1130004	Pena Veidosa	Ou ●
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C ●	ES1130005	Río Támega	Ou ●
ES1110009	Costa de Dexo	C ●	ES1130006	Veiga de Pontelláres	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C ●	ES1130007	Pena Trevinca	Ou ●
ES1110011	Esteiro do Tambré	C ●	ES1130008	Pena Maseira	Ou ●
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C ●	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou ●
ES1110013	Xubia-Castro	C ●	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES1110014	Serra do Careón	C ●	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po ●
ES1110015	Río Anllóns	C ●	ES1140002	Río Lerez	Po ●
ES1110016	Río Tambré	C ●	ES1140003	A Ramallosa	Po
ES1120001	Os Ancares-O Courel	Lu ●	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po ●
ES1120002	Río Eo	Lu ●	ES1140005	Monte Aloia	Po ●
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu ●	ES1140006	Río Tea	Po ●
ES1120004	A Marronda	Lu ●	ES1140007	Baixo Miño	Po ●
ES1120005	Ás Catedrais	Lu ●	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po ●
ES1120006	Carballido	Lu ●	ES1140009	Cabo Udra	Po ●
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu ●	ES1140010	Costa da Vela	Po ●
ES1120008	Monte Faro	Lu ●	ES1140011	Gándaras de Budío	Po ●
ES1120009	Monte Maior	Lu ●	ES1140012	Illas Estelas	Po ●
ES1120010	Negueira	Lu ●	ES1140013	Serra do Candán	Po ●
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu ●	ES1140014	Serra do Cando	Po ●
ES1120012	Río Landro	Lu ●	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po ●
ES1120013	Río Ouro	Lu ●	ES1140016	Enseada de San Simón	Po
ES1120014	Canón do Sil	Lu ●			

Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrido	C ●	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou ●
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C ●	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou ●
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C ●	ES0000437	Pena Trevinca	Ou ●
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C ●	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES0000085	Ribadeo	Lu ●	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po ●
ES0000373	Ría de Foz	Lu ●	ES0000254	Illa de Ons	Po ●
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu ●	ES0000375	Esteiro do Miño	Po ●
ES0000374	Ancares	Lu ●			

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Aspecto dunha representación galega do hábitat "6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*" desenvolvidas sobre rochedos calcarios en Serra de Enciña da Lastra (Autor: J. Amigo Vázquez).

Tuberaria globulariifolia, especie característica das representacións sobre substratos silíceos do hábitat 6220*.

6 Formacións herbosas naturais e seminaturais.

6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Non se coñecen aproveitamentos tradicionais deste tipo de hábitat agás o pastoreo ocasional con gando menor.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

A composición florística e grao de cobertura da vexetación que caracteriza este tipo de hábitat é un indicador fiable do seu estado de conservación.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A excepción da influencia negativa que sobre él teñen as canteiras e o sobrepastoreo, non existen ameazas importantes sobre este tipo de hábitat.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

A persistencia dos factores ambientais que favorecen a existencia deste hábitat (solos escasamente desenvolvidos e de textura descompensada que almacenan pouco auga) permiten o seu mantemento nun estado de conservación favorable.

Bibliografía

Casaseca (1960), Bellot (1968), Dalda (1972), Guitián (1984b), Izco & Ortiz (1985), Morla (1983), Izco et al. (1986a), Giménez de Azcárate et al. (1990), Giménez de Azcárate (1993 a 1993b), Silva-Pando (1990), Ortiz & Rodríguez-Oubiña (1993), Romero (1993), Díaz González & Fernández Prieto (1994), Pulgar (1999) e datos propios.

